

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) st. 5. i 6. na Ustav Republike Srpske, člana 115. Ustava Republike Srpske i člana 60. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 104/11 i 92/12), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 17. avgusta 2022. godine, donijelo je

ODLUKU

Utvrđuje se da članom 125. stav 9. i članom 140. Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, broj: 02/1-021-673/22, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 23. juna 2022. godine, nije povrijeđen vitalni nacionalni interes konstitutivnog bošnjačkog naroda.

O b r a z l o ž e n j e

Predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske dostavila je 13. jula 2022. godine Ustavnom sudu Republike Srpske - Vijeću za zaštitu vitalnog interesa (u daljem tekstu: Vijeće) akt broj: 03.1/I-428/22 od 13. jula 2022. godine kojim se, saglasno zahtjevu Kluba delegata bošnjačkog naroda, traži zaštita vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Zakonu o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, broj: 02/1-021-673/22, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 23. juna 2022. godine. Uz navedeni akt dostavljen je predmetni zakon, Odluka o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda broj: 03.2-5-179/22 od 29. juna 2022. godine, kao i akt broj 03.2-5-179/22-1 od 29. juna 2022. godine, koji sadrži Amandmane na ovaj zakon, sa Obrazloženjem Amandmana i Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda. U aktu predsjedavajuće Vijeća naroda se navodi da je Narodna skupština Republike Srpske na Dvadeset drugoj redovnoj sjednici održanoj 23. juna 2022. godine izglasala Zakon o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, broj: 02/1-021-673/22, te je, saglasno Amandmanu LXXXII na Ustav Republike Srpske, ovaj zakon dostavljen na razmatranje Vijeću naroda Republike Srpske. Klub delegata bošnjačkog naroda je pomenutim aktom odlučio da pokrene proceduru zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, jer smatra da je ovim zakonom povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. S obzirom na to da Vijeće naroda Republike Srpske nije postiglo saglasnost svih klubova povodom predmetnog zakona, kao ni Zajednička komisija Narodne skupštine i Vijeća naroda, pitanje je proslijeđeno Ustavnom sudu Republike Srpske - Vijeću za zaštitu vitalnog interesa da odluči da li je Zakonom o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, broj: 02/1-021-673/22, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 23. juna 2022. godine, povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Uz navedeni akt predsjedavajuće Vijeća naroda od 13. jula 2022. godine, Sudu je dostavljen izvod iz stenograma sa Dvadeset druge redovne sjednice Narodne skupštine Republike Srpske održane 21, 22. i 23. juna 2022. godine (dio koji se odnosi na predmetni zakon), izvod iz stenograma sa Osamnaeste redovne sjednice Vijeća naroda Republike Srpske održane 6. jula 2022. godine (dio koji se odnosi na ovaj zakon), te izvod iz stenograma sa Dvanaeste sjednice Zajedničke komisije Narodne skupštine Republike Srpske i Vijeća naroda Republike Srpske, održane 13. jula 2022. godine (dio koji se odnosi na usaglašavanje stavova povodom izglasanog zakona).

Odlučujući o prihvatljivosti zahtjeva, Vijeće je na sjednici održanoj 20. jula 2022. godine donijelo Rješenje broj UV-3/22 kojim je utvrđeno da je prihvatljiv zahtjev Kluba delegata

bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u članu 125. stav 9. i članu 140. Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, broj: 02/1-021-673/22, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 23. juna 2022. godine.

Saglasno članu 50. st. 2. i 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 114/12 i 29/13), Vijeće je 20. jula 2022. godine Klubu delegata srpskog naroda i Klubu delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske, kao i Narodnoj skupštini Republike Srpske dostavilo na odgovor pomenuto rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda.

Narodna skupština Republike Srpske, Klub delegata srpskog naroda i Klub delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske nisu dostavili odgovor na rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda.

Osporenim članom 125. stav 9. Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, broj: 02/1-021-673/22, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 23. juna 2022. godine propisano je da radniku zaposlenom na određeno vrijeme i neverifikovanom nastavniku, radni odnos na određeno vrijeme ne može prerasti u radni odnos na neodređeno vrijeme. Članom 140. ovog zakona propisano je: da za izuzetne rezultate i zalaganje u radu sa učenicima, primjenu raznovrsnih i savremenih inovativnih metoda u vaspitno-obrazovnom radu, te za doprinos kvalitetnijem vaspitanju i obrazovanju u Republici, nastavnici, stručni saradnici i školski bibliotekari mogu biti nagrađeni Svetosavskom nagradom (stav 1), da se izbor kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade vrši putem javnog poziva, koji raspisuje Ministarstvo prosvjete i kulture (stav 2), da se javni poziv objavljuje u novembru tekuće godine i otvoren je za dostavljanje prijave kandidata najmanje 15 dana od dana objavljivanja (stav 3), da ministar prosvjete i kulture rješenjem imenuje Komisiju za dodjelu Svetosavske nagrade (stav 4), uslovi koje kandidat obavezno ispunjava prilikom prijavljivanja na javni poziv za dodjelu Svetosavske nagrade (stav 5), kriterijumi za bodovanje prilikom utvrđivanja liste kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade (stav 6), da Komisija iz stava 4. ovog člana ministru dostavlja prijedlog kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade (stav 7), da dobitniku Svetosavske nagrade ministar dodjeljuje povelju i novčanu nagradu (stav 8), da nastavnik, stručni saradnik ili školski bibliotekar može biti dobitnik Svetosavske nagrade samo jednom (stav 9), da se novčana nagrada iz stava 8. ovog člana dodjeljuje u visini prosječne mjesečne neto plate isplaćene nastavniku u Republici, u prethodnom mjesecu prije dodjeljivanja nagrade (stav 10), te da ministar prosvjete i kulture donosi Pravilnik o postupku za dodjeljivanje Svetosavske nagrade (stav 11).

U postupku odlučivanja o zahtjevu Kluba delegata bošnjačkog naroda Vijeće je imalo u vidu da, u skladu sa članom 70. stav 1. tačka 2. Ustava, Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte, te da prema tač. 4, 12. i 18. Amandmana XXXII, kojim je zamijenjen član 68. Ustava, Republika uređuje i obezbjeđuje ustavnost i zakonitost, obrazovanje i druge odnose od interesa za Republiku, u skladu sa Ustavom.

Pored toga, Vijeće je uzelo u obzir da je članom 5. alineja 2. Ustava utvrđeno da se ustavno uređenje Republike temelji na obezbjeđivanju nacionalnih ravnopravnosti i zaštiti vitalnih interesa konstitutivnih naroda. Vijeće je, takođe, imalo u vidu da je Amandmanom LXXVII, kojim je dopunjen član 70. Ustava, zaštita vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda definisana kao

princip zaštite određenog kruga kolektivnih prava kao što su ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti, identitet jednog konstitutivnog naroda, ustavni amandmani, organizacija organa javne vlasti, jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka, obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno nasljeđe, teritorijalna organizacija, sistem javnog informisanja, kao i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa ukoliko tako smatraju 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Vijeću naroda.

Vijeće je, nadalje, konstatovalo da je u aktu broj 03.2-5-179/22-1 od 29. juna 2022. godine, koji, pored ostalog, sadrži Obrazloženje Amandmana na predmetni zakon i na Odluku o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, navedeno da Klub delegata bošnjačkog naroda smatra da je član 125. stav 9. izglasanog Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, koji zabranjuje da ugovor o radu zaključen na određeno vrijeme između poslodavca i radnika preraste u ugovor o radu na neodređeno vrijeme, suprotan Zakonu o radu, koji je *lex generalis* u oblasti radnih odnosa i koji predviđa ovakvu mogućnost. U vezi sa navedenim, podnosilac zahtjeva citira odredbe članova 33. i 39. Zakona o radu, koje su, po njegovom mišljenju, relevantne u konkretnom slučaju, te iznosi svoj stav u pogledu zakonskog osnova da ugovor o radu zaključen na određeno vrijeme preraste u ugovor na neodređeno vrijeme. Klub delegata bošnjačkog naroda, nadalje, u kontekstu zaštite vitalnog nacionalnog interesa osporava naziv „Svetosavska nagrada“, koja se, prema članu 140. predmetnog zakona, dodjeljuje nastavnicima, stručnim saradnicima i školskim bibliotekarima za izuzetne rezultate u radu sa učenicima, primjenu raznovrsnih i inovativnih metoda u vaspitno-obrazovnom radu, te za doprinos kvalitetnijem vaspitanju i obrazovanju u Republici. Po mišljenju ovog kluba konstitutivnog naroda, naziv ove nagrade je diskriminirajući prema nesrpskom narodu, konkretno bošnjačkom narodu, imajući u vidu stavove i poglede ovog srpskog prosvjetitelja prema drugim narodima i islamu, zbog čega se Bošnjaci ne mogu identifikovati sa ovakvim nazivom nagrade. Ovaj naziv, kako se dalje navodi, preferira srpskog prosvjetitelja, što je u suprotnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine i Ustavom Republike Srpske, te ustavnim amandmanima o konstitutivnosti i ravnopravnosti naroda i građana u Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj.

Polazeći od citiranih odredaba Ustava, te uzimajući u obzir navode Kluba delegata bošnjačkog naroda koji su izneseni u Obrazloženju Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, Vijeće je utvrdilo da predmetnim odredbama Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

U pogledu navoda podnosioca zahtjeva koji se odnose na član 125. stav 9. osporenog zakona, Vijeće je, prije svega, utvrdilo da Obrazloženje o povredi vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u odnosu na ovu odredbu sadrži, prevashodno, argumente kojima podnosilac zahtjeva nastoji da potkrijepi amandmane uložene na predmetni zakon, te je usmjereno na poređenje odredaba članova 33. i 39. Zakona o radu sa izglasanim zakonskim rješenjem. Pored toga, u ovom dijelu Obrazloženja Klub delegata bošnjačkog naroda iznosi svoj stav u pogledu pravne prirode ugovora o radu zaključenog na određeno vrijeme, te pravnog osnova da isti preraste u ugovor na neodređeno vrijeme. Dakle, kako iz navedenog proizlazi, ovo obrazloženje ne sadrži pravnu argumentaciju kojom bi podnosilac zahtjeva konkretizovao na koji način je, u smislu relevantnih normi i garancija Ustava Republike Srpske, ovom zakonskom normom povrijeđen

vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. Imajući u vidu sadržaj člana 125. stav 9. osporenog zakona, Vijeće je mišljenja da ova odredba, evidentno, nema nacionalnu dimenziju, ne utiče ni direktno ni indirektno na vitalni nacionalni interes konstitutivnih naroda, te se podjednako odnosi na sve građane Republike Srpske koji su adresati ove norme, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Zbog toga se, po ocjeni Vijeća, ovakvim propisivanjem ne dovodi u neravnopravan položaj nijedan od konstitutivnih naroda, niti se pravi razlika među njima u pravu na uživanje garancija iz kruga vitalnih nacionalnih interesa definisanih odredbama Amandmana LXXVII kojim je dopunjen član 70. Ustava Republike Srpske.

Razmatrajući navode podnosioca zahtjeva koji se odnose na odredbu člana 140. predmetnog zakona, Vijeće je utvrdilo da je u nadležnosti Narodne skupštine da zakonom uredi oblast osnovnog obrazovanja i vaspitanja kao djelatnost od opšteg društvenog interesa, kao i da propiše druga relevantna pitanja u ovoj oblasti, uključujući i pitanje nagrađivanja nastavnika, stručnih saradnika i bibliotekara u osnovnim školama za izuzetne rezultate i zalaganje u radu. Ocjenjujući da li je u konkretnom slučaju došlo do povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, Vijeće je imalo u vidu sadržaj cjelokupnog člana 140. osporenog zakona, a ne samo naziv nagrade koja se dodjeljuje. S tim u vezi, Vijeće je utvrdilo da je zakonodavac ovim članom predmetnog zakona, između ostalog, propisao da se izbor kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade vrši putem javnog poziva na kojem mogu da učestvuju svi kandidati koji ispunjavaju uslove propisane stavom 5. osporene zakonske odredbe, kao i da Komisija za dodjelu Svetosavske nagrade daje prijedlog ministru prosvjete i kulture za dodjelu ove nagrade, koji se zasniva isključivo na ispunjenosti pomenutih uslova, te ispunjenosti kriterijuma za bodovanje iz stava 6. osporene zakonske norme. Prema ocjeni Vijeća, propisani uslovi i kriterijumi na osnovu kojih se vrši izbor kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade u oblasti osnovnog obrazovanja nemaju nacionalni predznak i nikoga ne favorizuju, zbog čega je izvjesno da se Svetosavska nagrada dodjeljuje nastavniku, stručnom saradniku i školskom bibliotekaru isključivo za ostvarene rezultate na profesionalnom planu, dakle u potpunosti nezavisno od njihove nacionalne i vjerske pripadnosti. Shodno navedenom, Vijeće je utvrdilo da osporena zakonska odredba ne diskriminiše i ne dovodi u neravnopravan položaj bilo koji od konstitutivnih naroda u Republici Srpskoj u pravu na uživanje garancija iz kruga vitalnih nacionalnih interesa definisanih odredbama Amandmana LXXVII, kojim je dopunjen član 70. Ustava, te da je nagrada dostupna svakom nastavniku, stručnom saradniku i školskom bibliotekaru koji ispunjava propisane uslove.

S obzirom na to da se osporenom odredbom člana 140. ovog zakona ne daje prednost bilo kojem od konstitutivnih naroda, niti se pravi razlika među njima, Vijeće je ocijenilo da se ista jednako odnosi na sve građane Republike Srpske i da nijedan konstitutivni narod ovakvim propisivanjem nije doveden u neravnopravan položaj u uživanju prava zajemčenih Ustavom. Dakle, ovom odredbom nisu narušene ustavne garancije iz člana 5. stav 1. al. 2. Ustava, prema kojem se ustavno uređenje temelji na obezbjeđivanju nacionalnih ravnopravnosti i zaštiti vitalnih nacionalnih interesa.

Imajući u vidu izloženo, Vijeće je ocijenilo da član 125. stav 9. i član 140. Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, broj: 02/1-021-673/22, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 23. juna 2022. godine, ne dovode do povrede vitalnog nacionalnog interesa nijednog konstitutivnog naroda, pa tako, u konkretnom slučaju, ni

konstitutivnog bošnjačkog naroda.

Vijeće, takođe, ukazuje na to da navodi Kluba delegata bošnjačkog naroda izneseni u Obrazloženju Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa i Obrazloženju Amandmana koje je ovaj klub konstitutivnih naroda predložio na predmetni zakon mogu, eventualno, biti predmet apstraktne ocjene ustavnosti pred Ustavnim sudom Republike Srpske, ali ne i pitanje povrede vitalnih nacionalnih interesa bošnjačkog naroda.

Na osnovu izloženog Vijeće je odlučilo kao u izreci ove odluke.

Ovu odluku Vijeće za zaštitu vitalnog interesa donijelo je većinom glasova, u sastavu: predsjedavajući Vojin Bojanić, predsjednik Ustavnog suda mr Džerard Selman i sudije: Milenko Arapović, Amor Bukić, Zlatko Kulenović, prof. dr Ivanka Marković i prof. dr Marko Rajčević.

Broj: UV-3/22
17. avgusta 2022. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
Vijeća za zaštitu vitalnog
interesa
Ustavnog suda Republike
Srpske
Vojin Bojanić s.r.